

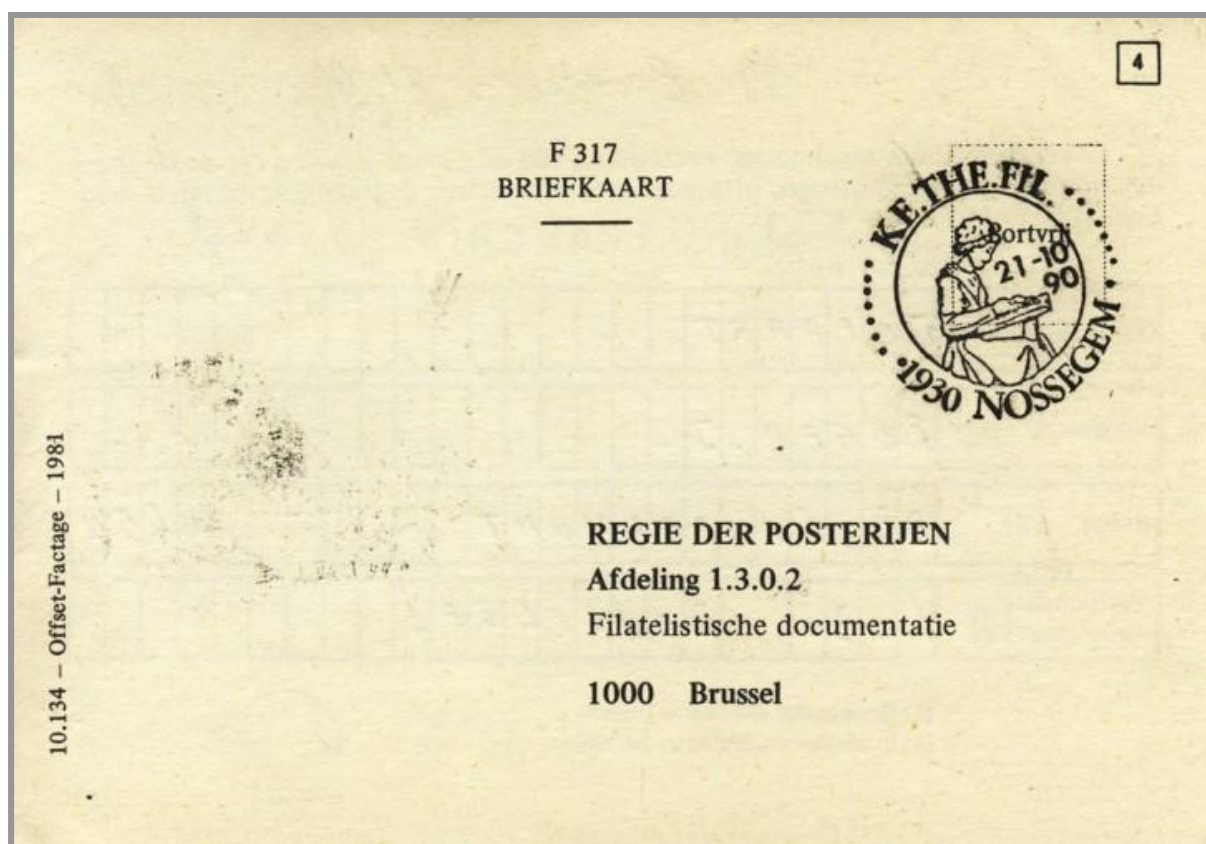
Hoekje van de Tema Tieker (4)

Johann Vandenhaute

Artikels herpubliceren uit de oude doos doet ons beseffen dat er eigenlijk niet zoveel is veranderd in de thematische filatelie. Enkel de vooroordelen zijn wat verdampt en door de jarenlange populariteit heeft het zich genesteld tussen de traditionele filatelie en postgeschiedenis. In deze rubriek werd de kerngroep Ke.The.Fil; ter gepaste tijde gepromoot en telkens de doelstellingen ervan gepubliceerd. Wat voor de Brabantse Kerngroep telt/telde is in grote mate ook van toepassing op onze vereniging Themaphila en zijn kerngroepen in de andere provincies.

Kerngroepen

Bij het herlezen van dit artikel dat ongeveer 20 jaar geleden werd geschreven voor de kerngroep Ke.The.Fil, diende er slechts enkele zinnen geactualiseerd te worden in tegenstelling tot voorgaande artikels in deze rubriek. Maar je zal merken dat heel wat nog steeds brandend actueel is voor al onze kerngroepen. Ik nam de vrijheid mijn aanpassingen in het cursief kenbaar te maken, zoals ik dat trouwens steeds doe.

Portvrijdom: Stempel van kerngroep Ke.The.Fil (Nossegem): Afbeelding met kantkloster

*Om de actieve thematische filatelie te beleven zijn onze kerngroepen, die Themaphila rijk zijn, de uitgesproken 'place to be'. Deze Tema Tieker stukjes waren de leidraad waarrond de vergaderingen draaiden, althans toch voor de Brabantse kerngroep voor de thematische filatelie (Ke.The.Fil). Deze laatste groepeert verschillende verenigingen uit Vlaams-Brabant waarvan **Nossegem** telkens optreedt als gastheer voor onze maandelijkse gespreksavonden. De vergaderingen kennen enkele jaren een mindere (± 15 pers.) maar stabiele opkomst. Enkele overleden of zieke trouwe leden zijn ons ontnomen, doch konden we tijdens het laatste jaar enkele nieuwe trouwe leden begroeten, welke ons de nodige nieuwe energie geeft om het nobele doel van destijds verder te zetten. Nog steeds worden tijdens deze bijeenkomsten alsook in de andere kerngroepen stelselmatig de verschillende aspecten van de thematische filatelie besproken. Aan de hand van bestaande verzamelingen worden de aanwezigen wegwijs gemaakt, er worden gedachten en ervaringen uitgewisseld, er worden vragen beantwoord. Kortom er wordt, getracht er een geanimeerde en leerrijke donderdagavond van te maken. Er zijn onder onze leden zeker stille zoekers, schuchtere beginners en andere thematiekers in de dop die heel wat moeilijkheden ondervinden om een verzameling aan te vangen en/of samen te stellen.*

Een goede en waardevolle thematische verzameling opbouwen is niet zo eenvoudig maar men beleeft er wel enorm veel genoeg aan.

Onze vereniging biedt voornoemde leden de kans om de nodige informatie en hulp te ontvangen. Dit kan gebeuren op onze ledenvergaderingen waar met verschillende mensen, met kennis van zaken, contact kan genomen worden. *De maandelijkse thematische kerngroepvergaderingen* zijn een middel om onder collega's van gedachten te wisselen met de mogelijkheid in het bezit te komen van de stukken en/of ideeën waar al zolang naar gezocht werd.

Bezoek ook eens de maandelijkse kerngroepvergaderingen en ook andere door de kerngroep georganiseerde activiteiten. Naar onze bescheiden mening krijgen de kerngroepen te weinig respons van onze plusminus 150 Belgische leden. Misschien zijn de drukke dagelijkse bezigheden en/of de drempelvrees voor velen een hindernis om actief deel te nemen aan de *kerngroepactiviteiten*, maar weet dat deur voor je open staat. *Verder in dit tijdschrift of op de Themaphila website kan je hun informatie als ook hun handel en wandel in de thematiek raadplegen.*

Indien dit stukje misschien toch de vonk is dat het thematische vuur aanwakkert, aarzel dan niet en neem contact op met de *bestaande kerngroepen*.

Waardevol

Er werd vroeger wel eens beweerd dat thematische verzamelingen weinig of geen waarde hebben. We zien daar over de jaren heen wel een merkbare verbetering. Misschien hielpen de onderstaande tips van TT.

Als men de zaak eens nuchter bekijkt, stelt men vast dat thematische verzamelingen, op een veiling bijvoorbeeld, meestal héél weinig opbrengen niet omdat het thematische verzamelingen betreft maar wel omdat het goede materiaal schaars of helemaal niet aanwezig is.

Wat als thema verzameld wordt hangt af van persoonlijke smaak en belangstelling. Vele thematische verzamelaars bezitten na enkele jaren een overvloed aan zegels, FDC, maximumkaarten en ander materiaal. Jammer genoeg bijna alles van weinig of geen waarde.

Leg dus niet te veel nadruk op goedkoop materiaal en besteed niet te veel geld aan dubieus filatelistisch materiaal, ook al is het soms zo verleidelijk om al die mooie plaatjes te kopen.

Om een thematische verzameling op een waardevolle manier samen te stellen dienen enkele punten in acht genomen te worden zoals:

1. Vermijdt zogenaamde roofuitgiften, zij zijn een verliespost bij eventuele verkoop. Niet iedereen wenst bijv. Paraguay met ongetande exemplaren en blokken of dure semi-officiële zwendeluitgiften in zijn vogelverzameling.
2. Schaf ook duurdere zegels en filatelistische stukken aan, zoals postwaardestukken, portvrijdombrieven, e.d., die bij het thema passen. Duurdere stukken zijn ook schaarser en meer gezocht. De verzameling is niet alleen in zijn geheel beter maar het krijgt automatisch een hogere waarde. In een fauna verzameling bijv. Is het een kleine moeite om honderden zegels bij elkaar te krijgen maar een *10 shillings (rood) van de Falkland Islands* ipv. *½d (groen)* geeft die verzameling toch een hogere standing.
3. Duurdere zegels worden liefst in volledige reeks aangeschaft omdat anders bij aankoop te véél betaald wordt, zelfs als maar één enkele zegel voor de thematische verzameling kan gebruikt worden. De resterende zegels worden in een insteekboek bewaard en bij eventuele verkoop kan de volledige reeks terug samengesteld worden.

*10 shillings (rood) van de Falkland Islands
ipv. ½d (groen)*

Deze enkele verduidelijkingen om de aandacht van de lezer te vestigen op het feit dat ook aan een thematische verzameling de nodige aandacht dient besteed te worden, zeker als het de bedoeling is een waardevol (lees competitief) geheel samen te stellen. Maar weet dat ieder voor zichzelf bepaald welk bedrag hij wenst te spenderen voor zijn hobby. Toch nog een snelle tip. Koop ipv 10 postzegels of stempels van 5euro er eens eentje van 50euro. Het zal je verzameling waardevoller maken.

België

Op een vergadering van de kerngroep werd een zéér interessant idee naar voor gebracht en besproken. Het gevolg was een boeiende gedachteswisseling rond de vraag: Kan een België-verzameling thematisch opgebouwd worden?

Hier enkele antwoorden en een resumé van geuite ideeën.

Misschien vallen we in herhaling, maar een complete landenverzameling is niet meer haalbaar tenzij men over -zéér- ruime financiële middelen beschikt. Een beginnend verzamelaar wordt dan wel eens de raad gegeven zich te beperken tot een bepaalde periode of uitgifte. Minder wordt gedacht aan het thematisch ordenen van de Belgische uitgiften.

De verzamelaar is in dat geval niet gebonden aan het "compleet" zijn. Een thematisch opgevatte landenverzameling hoeft uiteraard niet compleet te zijn, maar wel zoals alle thematische verzamelingen voldoende bewijskrachtig opgebouwd. Er worden geen voorafgedrukte albumbladen gebruikt waarop lege kadertjes als het ware smeken om gevuld te worden. Samen met postwaardestukken, publilabels, afstempelingen, vlagstempels, frankeermachinstempels en zelfs voorlopers kan een zeer interessant filatelistisch en persoonlijk geheel opgebouwd worden.

Het voorbereiden, samenstellen, opbouwen van de verzameling kan gebeuren volgens de gegevens aangehaald in de vorige stukjes van **Tema Tieker**. Als voorbeeld geven wij hierna de hoofdlijnen van een mogelijk plan. Aan de geïnteresseerde verzamelaar om het verder uit te werken.

Een paar waarschuwingen:

- samengestelde zegelreeksen met uiteenlopende motieven worden ontbonden en de onderscheiden zegels worden in de diverse rubrieken ondergebracht.
- Waar de verzameling volgens de thematische ideeën opgebouwd wordt, kan dit geen "Thematische verzameling" genoemd worden omdat enkel Belgische uitgiften gebruikt worden. Dus inbreng van andere landen met thema België zijn uiterst noodzakelijk.

Het voorstel dat hierboven behandeld wordt is niet nieuw. Enkele jaren geleden werd ervoor al geijverd. Intussen werden in Nederland, Duitsland, Frankrijk, Italië en Spanje talrijke verzamelingen van dat soort opgezet.

Ook in België bestaat er een verzameling/tendens in die richting.

Plan van een België-verzameling thematisch geordend.

1. De politieke geschiedenis
2. De militaire geschiedenis
3. Het culturele leven
4. Wetenschap en Techniek
5. Kunst en Cultuur
6. School en universiteit
7. Het economische leven
8. Het sociale leven
9. Het godsdienstig leven
10. Het politieke leven
11. Jeugd
12. Panorama (toerisme)
13. Fauna en Flora
14. De sport
15. De koloniën
16. België in Europa
17. België in de wereld
18. Het postwezen
19. De media
20. enz...

Elk van deze rubrieken moet natuurlijk nog verder uitgewerkt worden. Interesse voor deze vorm van verzameling?

De Nobelprijs

De NOBELPRIJS is een interessant en toch niet zo "populair" en moeilijk thema. Een thema dat zich laat verleiden om tot een onderwerpthema met lange opsommingen. Dat het anders kan werd bewezen door enkele leden die zelfs met hoge scores konden halen op diverse tentoonstellingen. Hierna een schuchtere poging uit de oude doos.

De Zweedse chemicus ALFRED NOBEL (Stockholm 21.10.1833-San Remo 10.12.1896) vond tussen 1863 en 1867 het dynamiet – en later ook andere explosieve stoffen – uit. In verschillende landen werden door A. Nobel fabrieken opgericht o.a. Duitsland (1865), Verenigde Staten (1868), enz. De Oostenrijkse schrijfster Bertha von Suttner (1843-1914) (Oostenrijk YT. 1035), opende de ogen van A. Nobel voor welke verschrikkelijke gevolgen zijn uitvinding voor de mensheid kon hebben. De oorlog tussen Pruisen en Oostenrijk in 1866, haar roman (1889) en vooral haar overredingskracht schudden het geweten van A. Nobel wakker.

Bij testament bestemde hij het grootste deel van zijn deels door octrooien verkregen vermogen voor de oprichting van de Nobelstichting, die jaarlijks de Nobelprijzen uitreikt. Dit gebeurde de eerste maal in 1901. Oorspronkelijk werden er 5 prijzen uitgereikt nml. : natuurkunde, geneeskunde, scheikunde, letteren en vrede. In 1968 werd er een zesde prijs toegevoegd: economie.

De toekenning van de prijzen geschiedt door de volgende instanties:

- natuurkunde, scheikunde en economie door de Zweedse Academie voor wetenschappen.
- Geneeskunde door het Karolinische Medisch Instituut te Stockholm.
- Letteren door de Zweedse Academie.
- Vrede door de Noorse volksvertegenwoordiging.

De bekendmaking heeft steeds plaats op 10 december en de uitreiking der prijzen door de Zweedse koning. Belgische Nobelprijswinnaars waren tot nu toe waren:

- Instituut voor Internationale Recht – vrede in 1904.
- A. Beernaert – vrede in 1909.
- M. Maeterlinck – letterkunde in 1911.
- H. Lafontaine – vrede in 1913.
- Pater Pirre – vrede in 1958.
- A. Claude en H. De Duve – geneeskunde in 1978.

Het hierna volgend plan is een voorbeeld en is zeker vatbaar voor wijzigingen.

1. Ontstaan
  - 1.1. Alfred Nobel
  - 1.2. Bertha von Suttner
  - 1.3. De eerste kennismaking met het dynamiet.
2. Stichting en toekenning
  - 2.1. De Zweedse Centrale Bank
  - 2.2. Koninklijke Zweedse Academie voor Wetenschappen
  - 2.3. Karolinisch Medisch Instituut
  - 2.4. Zweedse Academie
  - 2.5. Noors Parlement
3. Uitreiking
  - 3.1. Door de Zweedse koning
  - 3.2. De onderscheiding
4. De Nobelprijswinnaars en hun activiteiten
  - 4.1. Natuurkunde
  - 4.2. Scheikunde
  - 4.3. enz. ...

Enkele bedenkingen:

- In 1.3 kan de oorlog tussen Pruisen en Oostenrijk in 1866 verwerkt worden.
- In hfdst. 4 waar we het hebben over activiteiten moet het gebruikte materiaal tijdsgebonden activiteiten uitbeelden.
- De verzameling kan nog uitgebreid worden met een vijfde hoofdstuk “Nut voor de mensheid”, maar vermijd nutteloze uitbreidingen en hou het bij onmiddellijk nut. Evoluties in latere stadia zijn hier NIET op hun plaats.

Brandweer

In augustus 2010 was het 10 jaar geleden dat het inferno in **Ghislengien** regelmatig in het nieuws kwam, met alle zijn nare verhalen van slachtoffers en hulpdiensten. Misschien was dit zwaar ongeval een aanzet om thematisch iets over de brandweer op te zetten. Hier misschien een late aanzet?

De geschiedenis van de brandweer begint in de oudheid. Het vuur, geschenk van de Goden, was in het begin synoniem van voorspoed en van rampen. Vuur bewaren was de eerste zorg, maar spoedig stelde zich het probleem het vuur te doven.

De eerste vooruitgang i.v.m. het doven met water in 250 V.C. door Ctesibius van Alexandrië, die verondersteld wordt de uitvinder te zijn van de brandspuit. Ten tijde van Keizer Augustinus kende men de

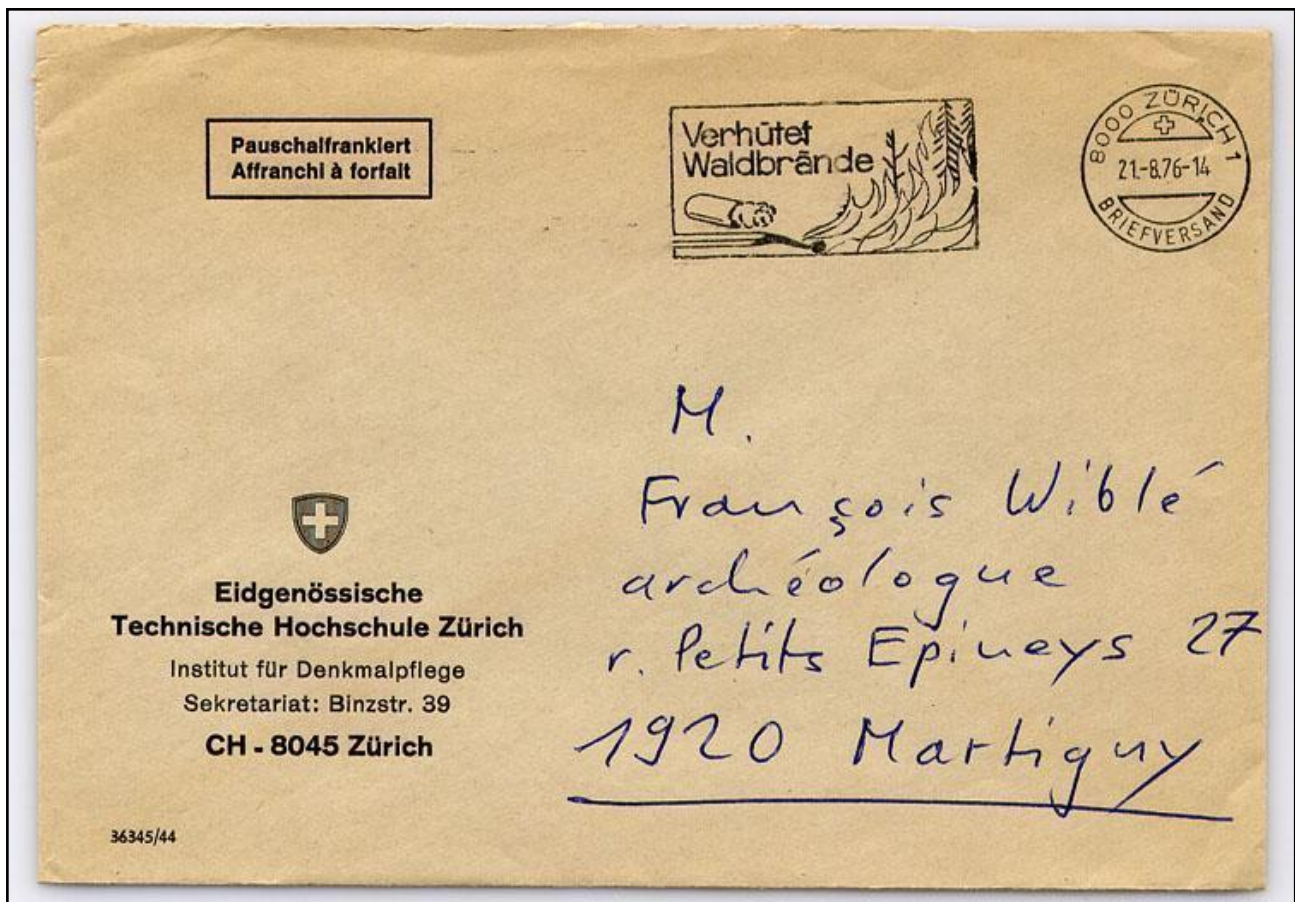

siphonen, emmers, ladders, dekens, manden, sponzen, en bezems als hulpmiddelen bij brandbestrijding. Omstreeks 900 bestonden in onze streken reeds preventieve voorschriften; de vuren in huis moeten afgedekt worden, zelfs gedoofd worden, bij het luiden van de avondklok. In de XIVe eeuw werden de bestaande voorschriften uitgebreid en vastgelegd in geschriften. In 1518 komt de eerste brandspuit op het toneel. Als uitvinder wordt Anton Platner uit Augsburg genoemd. Half 17^e eeuw bereikte men met de brandspuit van Johan Hautsch een hoogte van 80 tot 100 voet. De brandslang, uitvinding van Van der Heyde werd voor het eerst gebruikt in 1673 tijdens een brand in Amsterdam. Deze en andere uitvindingen en verbeteringen hebben bijgedragen tot de moderne uitrustingen die wij vandaag kennen.

Het korps van brandweermannen heeft ook een grote ontwikkeling doorlopen. Het idee van aangestelde personen nam een vastere vorm aan omstreeks 1680. Zo kende men volgende evolutie:

- Dresden   1686 : regelmatige oefeningen
- Parijs   1705 : de eerste beroepsbrandweer
- Hamburg   1850 : geüniformeerde manschappen
- Lubeck   1761 : stichting vrijwillig korps
- Bazel   1845 : corps des sapeurs-pompiers

Zwitserse portvrijdom

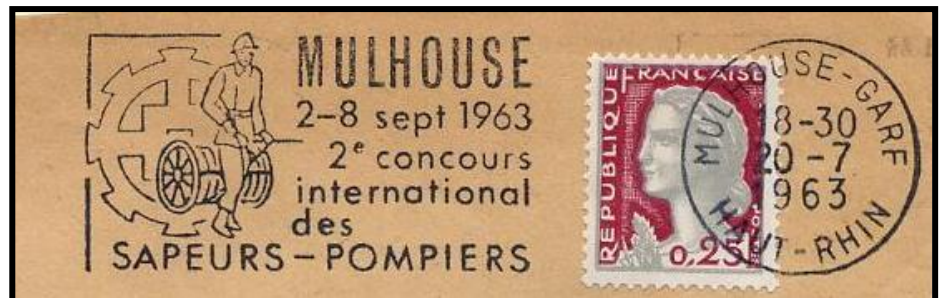
De organisatie van de brandweer werd steeds verbeterd en uitgebreid. Met behulp van overal ter wereld uitgegeven postzegels en afstempeling kan een evenwichtige verzameling uitgebouwd worden over een groep mensen die steeds bereid zijn, soms ten koste van hun eigen leven, dat van hun medemens te redden.

Hierna volgt, als illustratie, een plan dat enkel als basis dient en vanzelfsprekend vatbaar voor verbetering.

1. Doel van de brandweer
  - 1.1 Bescherming tegen brandgevaar
  - 1.2 Bestrijden van branden
  - 1.3 Andere hulpverleningen
2. De brandweerman
  - 2.1 Opleiding
  - 2.2 Uitrusting
3. De uitrusting
  - 3.1 Historiek
  - 3.2 De brandspuit
  - 3.3 Vervoermiddelen
  - 3.4 Ladders en ladderwagens
  - 3.5 Slangen
4. De huisvesting
  - 4.1 voor het personeel
  - 4.2 voor het materiaal
  - 4.3

5. Bestrijdingsmiddelen
  - 5.1 water
  - 5.2 zand
  - 5.3 chemische middelen
6. Soorten brandweer
  - 6.1 Vrijwilligers
  - 6.2 Beroep
  - 6.3 In bedrijven
7. Opleiding
8. Congressen
9. Herdenkingen, monumenten
10. enz.

De voorgeschiedenis kan hetzij als afzonderlijk hoofdstuk bijv. 1, het zij verwerkt in de respectievelijke hoofdstukken behandeld worden.

Bron: Deze artikelenreeks is een **geactualiseerde heruitgave** van nummer 16 tot 20 zoals deze werden gepubliceerd in het tijdschrift 'Filatelia' (Strombeek-Bever) door wijlen Florent Coene in de periode 1983 – 1993.